

Mjr. Mgr. Miroslav Vymyslický

Koordinátor krizového vyjednávání pro ČR.

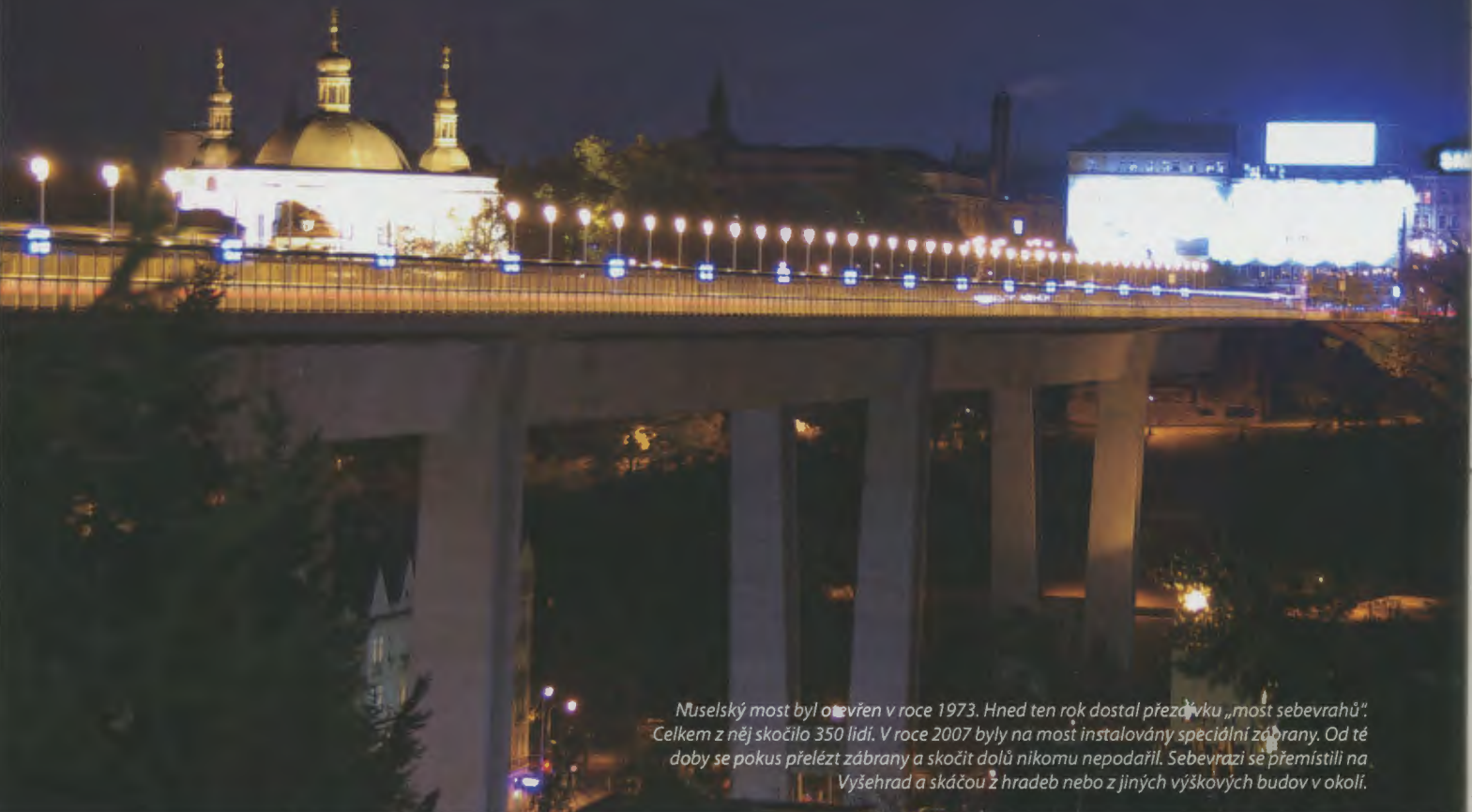
Narodil se 11. 10. 1968. U České policie pracuje od roku 1988 a vyjednávačem se stal v roce 1999.

Jeho životním motem je: „Teď a tady.“

Policejní vyjednávač

Ticho je to nejhorší,
co se může stát

Z bytu se ozývá řev. Muž vyhrožuje, že postřelí celou svou rodinu. Policisté jsou nervózní. A v tu chvíli přichází vyjednávač. Silný, sympatický muž s hlasem, který když slyšíte, podlomí se vám kolena. Jedním gestem uklidní všechny policisty, do vysílačky řekne svému nadřízenému, že potřebuje patnáct minut, a začne mluvit přes zavřené dveře s rozčileným mužem. Za chvíli vychází celá rodina z bytu. Jsou v pořádku. Matka se objímá s dcerou a muž je zatčen. Propocený vyjednávač je hrdina. Zní podmanivá hudba a jedou závěrečné titulky.

Nuselský most byl otevřen v roce 1973. Hned ten rok dostal přezdívku „most sebevrahů“. Celkem z něj skočilo 350 lidí. V roce 2007 byly na most instalovány speciální zábrany. Od té doby se pokus přelézt zábrany a skočit dolů nikomu nepodařil. Sebevrazi se přemístili na Vyšehrad a skáčou z hradeb nebo z jiných výškových budov v okolí.

Brambory, chilli, fazole, McDonald's, melouny, džiny a hollywoodské filmy – to všechno nám dala Amerika. Problémy s fazolemi a s řetězci rychlého občerstvení rozebírat nemusíme, pojďme se ale podívat na americký film. Problém jakéhokoli filmu je ten, že může svým divákům předat zcela zkreslený obraz o realitě. U amerických filmů to platí dvojnásob. Potřeba amerických hrdinů a spasitelů je neukojitelná a musí být uspokojena i na úkor kvality a pravdivosti filmového díla. O policejních vyjednávacích bylo v USA natočeno přes padesát snímků. Když se zeptáte kteréhokoli policejního vyjednávače, co říká třeba na americký film *Vyjednávač* z roku 1998, začne se hlasitě smát anebo mu na spáncích naběhnou žíly z rozčílení. Záleží na tom, jak velký smysl pro humor má. „Tehle film nemá příliš společného s reálnou prací policejního vyjednávače. Hlavní hrdina patří do říše pohádek pro

Vyjednávač má za úkol navázat vztah s pachatelem nebo s člověkem, který se rozhodl zabít a hlavním úkolem je zklidnit napjatou situaci a snažit se dosáhnout pokojného řešení – pokud možno s co nejmenšími následky. To neznamená, že policejní vyjednávač musí mít za každou cenu psychologické vzdělání. Nejdůležitějším rysem dobrého a kvalitního vyjednávače je schopnost práce v týmu. I v tom je americká kinematografie mimo realitu. Policejní vyjednávač-hrdina jako samostatná jednotka neexistuje. Na místě vždy pracuje celý tým, který analyzuje všechny dostupné informace, bez nichž by vyjednávač nemohl fungovat.

Když mi budete lhát, tak skočím

Představte si následující situaci: žena stojí na mostě a chce skočit, protože má dluhy a vyhodili ji z práce. Může jí vyjednávač této ženě lhát? Na první pohled se může zdát, že je to jedno – pravda, nebo lež, hlavně až neskočí. Ovšem Miroslav Vymyslický to vidí ještě trochu jinak. „Cílem krizového vyjednávání je vytvořit vztah mezi vyjednávačem a osobou v krizi. Jedině na základě kvalitního vztahu se může vyjednávači podařit přesvědčit osobu, se kterou vyjednává, že její situaci jde vyřešit i jiným způsobem než tím, který si zvolila. Aby mohl vztah fungovat, musí být vytvořen na základě důvěry. To je stejné jako v partnerských nebo přátelských vztazích. Proto je důležité, aby vyjednávač při vyjednávání nelhal. Ostatně nelhat je jedna z nejdůležitějších zásad, které začínajícím vyjednávačům vštepují.“ Kdybych já byla policejní vyjednávač, tak bych se té ženy zeptala, kde pracovala, a pak bych jí oznámila, že můj strýc je v té firmě ředitel a že mu zavolám a domluvíme si tam pohovor. Je to špatně? „A co když se vás ta žena pro kontrolu zeptá, jak ten pan ředitel vypadá? Vy to vědět

Žena stojí na mostě a chce skočit, protože má dluhy a vyhodili ji z práce. Může jí vyjednávač lhát? Na první pohled se zdá, že je to jedno – pravda nebo lež, hlavně až neskočí.

dospělé spolu s agentem 007, Supermanem a Fantomásem,“ říká koordinátor českých policejních vyjednávačů Miroslav Vymyslický a dodává: „Myslím si, že o skutečném krizovém vyjednávání dost dobře nejde natočit vizuálně zajímavý film. Je to dlouhodobá, trpělivá, systematická práce a pro film je málo akční.“

Rozšířeným názorem je i to, že policejní vyjednávač je jakýsi manipulátor, který dokáže člověka na druhé straně zpracovat tak, aby poslouchal na slovo. I to je omyl.

nebudete a ta žena skočí. Určitě skočí. Tou lži byste jí dala jen další důkaz o tom, jak zlý a prolhaný je tenhle svět. A pokud dosáhnete okamžitého vítězství takovým podvodem, tak tu ženu pro ten okamžik možná zachráníte, ale nemůžete jí zabránit, aby sebevraždu dokonala jindy a jinde. Při vytváření vztahu mezi osobou v krizi a vyjednavatelem je důvěra opravdu nutná. Pokud ji ztratíte, ztratíte i vztah a šanci na úspěch," říká Vymyslický a mně je jasné, že policejním vyjednavatelem být nemůžu.

Nejhorší, co se může policejnímu vyjednavateli stát, je, když pachatel nebo sebevrah nemluví. Vyjednávání je oboustranná komunikace, která funguje jen ve dvou. Pokud vyjednavatel nemá žádnou odezvu, neví, jak na tom osoba na druhé straně je – o čem přemýšlí, jaké má plány. Nejčastěji se do takové situace vyjednavateli dostávají právě v případech sebevrahů. „Snažím se na to kolegy připravit, přesto vím, že je taková situace vždycky zaskočí a musí v sobě najít dostatek energie a odhodlání, aby ve vyjednávání pokračovali," vysvětluje Miroslav Vymyslický a dodává, že pro něho osobně patří k nejhorším situacím ty, když jsou jako rukojmí zadržované děti. „Je to ten nejhorší projev zbabělosti. Pro takové jednání neexistuje žádná omluva. Jednou jsem se na řešení takové situace podílel. Naštěstí netrvala příliš dlouho a dobře dopadla. Nikdy nezapomenu na emoce při shledání rodičů s uneseným dítětem. Ten pohled pro nás byla odměna, ale raději bych si i takhle krásnou odměnu pro příště odpustil.“

Nevyjednáváme s námořními piráty, ale sebevrahů je dost

Mezi policejními vyjednavateli jsou muži i ženy, ale zhodnotit, kdo z nich je lepší vyjednavatel, zkrátka nejde. „Vyjednavateli jsou velmi demokratickou komunitou a nedělí lidi podle pohlaví, rasy, víry nebo sexuální orientace. Dokonce si ani nepotrpí na služební označení nebo funkční postavení v rámci policie. V týmu běžně spolupracují plukovníci se strážmistry. A tak si myslím, že nezáleží tolik na pohlaví, jako na osobnosti vyjednavatele, jeho znalostech a zkušenostech," dodává Vymyslický. Tak jako se nedá hodnotit, jestli je lepší vyjednavatel muž, nebo žena, není ani možné spočítat, jestli se lépe vyjednává s mužem, nebo s ženou. Práci vyjednavateli v současné době „přiděluje" 90 % mužů a 10 % žen. Každé vyjednávání je nicméně jiné a individuální. „Vyjednavatel musí zapojit své znalosti, své zkušenosti a použít je kreativním způsobem, aby dokázal vyřešit situaci," říká Vymyslický.

Metody jsou přitom všude na světě hodně podobné. „V čem se lišíme, jsou situace, které musí policejní vyjednavateli v různých zemích řešit. Nám je vzdálenější vyjednávání s námořními piráty, zato máme víc případů lidí, které k demonstrování úmyslu sebevraždy přivedl volně dostupný hazard, drogy, alkohol a ekonomická situace," uvádí Vymyslický. V posledních letech měli čeští vyjednavateli příležitost se zúčastnit kurzů krizového vyjednávání ve Velké Británii, USA, Francii a Rakousku.

Úplně na začátku, při „zrození" nového policejního vyjednavatele, to vypadá takto: zkušený vyjednavatel vyberou mezi policisty někoho nového, kdy vypadá na

K nejhorším situacím patří, když jsou jako rukojmí zadržované děti. Je to ten nejhorší projev zbabělosti. Pro takové jednání neexistuje žádná omluva.

to, že by se jedním z nich mohl stát. Takový potenciální vyjednavatel nastoupí do intenzivního kurzu, který trvá 10 dní. Několik hodin zabere teorie, velká část je věnována samotné praxi. Herci a figuranti rozehrají divadelní scénu pachatelů a sebevrahů. Potenciální vyjednavatel se musí zorientovat a situace řešit. Jeho projevy a komunikace se následně rozebírají a až výsledek ukáže, zda z adepta bude skutečný vyjednavatel.

Někdy prostě nedokážete smrti zabránit

V drtivé většině jsou policejní vyjednavateli úspěšní. Přesto zbývá asi jedno procento případů, kdy vyjednávání nedopadne dobře. Vyjednavatel je v tu chvíli na tom úplně stejně jako chirurg, kterému zemře pacient na operačním sále. Přestože postupoval podle

všech pravidel a zkušeností, nedokázal smrti zabránit. „V případech, kdy vyjednávání nedopadne dobře, se snažíme věnovat vyjednavateli maximální pozornost. Užitečné je, když probere situaci s kolegy a ujistí se o tom, že postupoval správně." Vyjednavatel může ještě využít pomoc odborníků z posttraumatické intervenční péče, případně psychologů. „Neúspěch bereme i jako příležitost k poučení. Rozebíráme všechny policejní akce s vyjednáváním, ale ty neúspěšné ještě daleko podrobněji," dodává Vymyslický.

Text: Eva Tomková
Foto: Nikola Krátká